

Наталия Киселова

ЖИВАТА КОНСТИТУЦИЯ

София, 2024

Статиите в тази книга са публикувани във в. „Труд“ и в сайта „Дневник“ в периода октомври 2022 – септември 2024 г. по конституционноправни въпроси и проблеми.

© Издателство „Изток-Запад“, 2024

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Наталия Киселова, автор, 2024

© Румяна Дамянлиева, оформление на корицата, 2024

ISBN 978-619-01-1495-6 (твърда подвързия)

ISBN 978-619-01-1496-3 (мека подвързия)

Наталия Киселова

ЖИВАТА КОНСТИТУЦИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

ВСТЪПЛЕНИЕ	7
КОНСТИТУЦИЯ И КОНСТИТУЦИОНАЛИЗЪМ	18
КОНСТИТУЦИОННИ ПРИНЦИПИ	41
ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЧОВЕКА И ГРАЖДАНИНА	52
ИЗБОРИ. ПРЯКА ДЕМОКРАЦИЯ	72
ПОЛИТИЧЕСКИ ПАРТИИ	94
ПАРЛАМЕНТ И ПАРЛАМЕНТАРИЗЪМ	99
ДЪРЖАВЕН ГЛАВА	129
ИЗПЪЛНИТЕЛНА ВЛАСТ. СЛУЖЕБНО ПРАВИТЕЛСТВО	140
СЪДЕБНА ВЛАСТ	157
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД	189
КОНСТИТУЦИОННИ РЕВИЗИИ	200
РАЗНИ	235

*На Мирослав,
с много обич и уважение*

ВСТЪПЛЕНИЕ

ЗАЛЕЗЪТ НА ПАРТИЙНИТЕ БОГОВЕ¹

Залезът на Слънцето поставя край на деня и съответно начало на нощта. Залязването на слънчевия диск често е много по-ярко оцветено от изгрева.

На политическия небосклон през последните два месеца наблюдавахме много падащи (отпаднали) звезди, но събитията от последните дни могат да се равнят като драматизъм само с класически произведения, каквито са „Залезът на боговете“ (1876), последната от четирите опери на Рихард Вагнер, образувачи тетралогията „Пръстенът на нибелунга“, „Залезът на кумирите“ – кратък авторски сборник с текстове на Фридрих Ницше (1889, в България излиза през 1992 г. под името „Залезът на боговете (или как се философства с чук в ръка)“), както и „Залезът на Запада“ на Освалд Шпенглер (първото издание на книгата се появява в Германия непосредствено след края на Първата световна война). За свой вдъхновител Шпенглер многократно сочи и Ницше.

В операта „Залезът на боговете“ господства мрачен, трагичен колорит, преобладават образите на злото. Героите са лишени от воля и стават оръдия на тъмните сили. Операта е не толкова история за богове и войни, за сбъдващи се пророчества и магии, колкото за това как човечеството трябва да съзрее, как трябва да излезе от своето детство, да се отърси от приказките, с които е живяло досега, и да погледне истината в очите; да престане да прехвърля отговорността за действията си на други и да поеме съдбата в собствените си ръце.

„Боговете над всички простосмъртни сила имат само докато в тях да вярват хора се намират.“ Време е да порасне и да заживее без удобния свят, в който боговете предрешават всичко. „Боговете не могат да бъдат по-велики от хората, понеже човешкият ум ги е породил и човешка десница ще ги унищожи.“ Време е да се заживее без богове.

Ницше се е срещнал с Рихард Вагнер и с неговата жена в Лайпциг през 1868 г. Възхищавал се и на двамата, по време на престоя си в Базел често посещавал къщата на Вагнерови. Семейство Вагнер допуска Ницше до най-интимния им кръг и

¹ <<https://trud.bg/залезът-на-партийните-богове/>>.

се радват на вниманието, което той отдава на началото на Байротския фестивален театър (1876). Вагнер е в центъра на събитието. Ницше първоначално възнамерява да участва пълноценно, но когато се случва събитието, той намира култа към Вагнер, френетичната социална сцена, която се върти около пристиганията и излизанията на известни личности, пурпурността на заобикалящите го празници, за неприятни, баналността на представленията и низостта на публиката го отблъскват. Това води до последвалото решение на Ницше да се дистанцира от Вагнер.

Същата година философът публикува и четвъртото си есе от „Несвоевременни размишления“ – „Рихард Вагнер в Байройт“. Макар че в по-голямата си част е ентузиазизиран, има забележима двусмисленост в отношението на Ницше към обекта на написаното.

Есето завършва например, като казва, че Вагнер не е „пророкът на бъдещето, тъй като може би би искал да ни се яви, а е тълкувателят в изясняването на миналото“. Не може да се каже, с други думи, че Вагнер е спасител на „немската култура“. Вагнер и Ницше се срещат на живо за последен път на 5 ноември 1876 г. През следващите години те стават едновременно лично и философски отчуждени, но не може да се отрече влиянието, което композиторият е оказал върху философа и появата на „Залезът на кумирите“ (януари 1889 г.). (Тайното издание на „Ницше срещу Вагнер“ е от февруари 1889 г.)

В краткия предговор Ницше пише за „изследването на боговете“. На земята, отбелязва философът, „съществуват повече богове, отколкото реалности, оттук и моят „зъл поглед“ към този свят, и злото ми ухо...“. Този кратък текст е всъщност велико обявяване на война, а що се отнася до изследването на боговете, става дума не за „временните, а за вечните богове, които чукът ще провери като камертон. Защото няма по-остарели, по-убедителни и по-високомерни богове... И покухи... Това не пречи на всички да вярват в тях, макар понякога, от благородство навярно, да не ги наричат богове.“ „Боговете“, „кумирите“ или „идолите“ от заглавието препращат не толкова към идолопоклонничеството, колкото към предрасъдците и убежденията на хората. „Чукът“ не само е символ на разграждането, но се използва и за градеж, а както става ясно от предговора, има и медицинско чукче, за което Ницше определено загатва.

В есето си „Четири големи заблуждения“ Ницше дава своя интерпретация на объркването на причина и следствие. „Няма по-голяма, по-страшна заблуда от това да размениш местата на причината и следствието.“

Партийно-политическата атомизация е причина за политическата криза в България, а не е нейно следствие. Политическите партии са особени организации. Произходът им е в обществото (частно право), а целта им е държавата (публично право). Те не са търговци, а могат да извършват в определени граници търговска дейност. Те са субекти на частното право (юридически лица, създавани по особен ред), но имат публични функции – да са посредници между граждан-

ското общество и държавата, да изразяват, представляват и защитават интереси на гражданите. Политическите партии се превърнаха в ефективни избирателни машини, а диктатурата на техните лидери се засили. Съвременната българска партийна система установи чрез демократични средства посредством санкцията на партийния водач некачествен елит (обичайно под нивото на своя шеф). Нито Конституцията, нито специалният закон, изискват от политическите партии да се учредяват и да функционират в условията на вътрешнопартийна демокрация.

В една политическа партия вътрешнопартийната демокрация се проявява както по отношение на правата на нейните членове, така в процеса на вземането на решения за вътрешните процеси в партията, а и за външния им резултат, така и по отношение на правата на председателя и лидера, които могат да са различни лица.

Вътрешните драми в политическите партии преди изборите на 27 октомври ще ни държат под напрежение поне до 24 септември, когато се затварят кандидатските листи в избирателните райони. Ще станем свидетели на морално-етични и административно-съдебни аспекти на драмите. Но тези предсрочни избори ще разрушат няколко мита в българския политически живот и поради това ще започне яркият залез на партийни божества. Ще станем свидетели на грозни сцени, като ще се види, че нито Доган е толкова хитър, нито Пеевски толкова всесилен, нито Нинова е толкова безкористна, нито нейните бивши заместници толкова слаби, нито десните толкова демократични, нито новоизлюпените медийни проекти толкова патриотични.

Тази десакрализация ще е болезнена и сигурно ще доведе до отлив на още избиратели при драматично ниската избирателна активност на последните избори през юни, но може би ще покаже, че партиите не са племенни сборища или лични домейни на техните лидери – и ще се отвори пътят за адекватни на проблемите на хората сдружения. Пътят няма да е лесен, защото преминава през промяна в партийното финансиране, разкъсване на обръчите от фирми и зависимости и налагане на разбирането, че без вътрешнопартийна демокрация няма конституционна демокрация.

В книгата си „Залезът на боговете“ Ницше обръща внимание на настъпило то обезличаване на човека (който по този начин става индивид) под влияние на морала в съвременното общество, което е упадък на човешкото. На този упадък на човека Ницше противопоставя силната волева личност, която може свободно и независимо да се самоопределя въпреки и дори противно на установеното в морала, науката и изкуството на своето време, като с това извършва „преоценка на всички ценности“, дори тези ценности да са „непреходни“. На българската политическа земя съществуват повече партийни богове, отколкото партийни реалности. Гео Милев би добавил: „Без Бог! Без господар!“

30.08.2024 г., в. „Труд“

БАЛКАНСКАТА ВСЕЛЕНА НА ХАРИ ПОТЪР¹

Преди 25 години се появи роман, който не само възвърна интереса към четенето у тийнейджърите, но накара и възрастните да четат детски книги. Тази година каналът НВО обяви, че започва снимки на 7 сезона (колкото са книгите) филмова поредица. Интересът към героя Потър и неговите ученически години се очаква да се възвърне отново.

Вселената на Хари е свят, който хем е реален, хем е изпълнен с магия. Борбата на доброто и злото, на красивото и грозното държи в напрежение читателя във всяка една част от повествованието. Хари и неговите приятели и сподвижници успяват да спасят света или да преодолеят поредното изпитание. Но Онзи, чието име не бива да бъде споменавано, придобива с всяка книга все повече сили и последователи смъртожадни. Но има надежда, защото „момчето, което оживя“, може да се справи със злото, което се завръща и засилва.

Книгите за Хари Потър съчетават различни жанрове като съвременен фентъзи, драма, описание на пътя към пълнолетие през английска училищна история, но също и елементи на мистерия, трилър, приключения, ужаси и романтика. Фабулата дискутира множество съвременни теми и включва много културни значения и отношения. Според авторката на романите Джоан Роулинг обаче основната тема е смъртта.

Повествованието за момчето, което оцеля и се изправи срещу Онзи, чието име не бива да бъде споменавано, много прилича на ежедневието, в което живеем.

Има философски аспект. Първата книга – „Хари Потър и философският камък“ – представя откриването на света на магията, както и първата конфронтация на Хари с Волдеморт, който в търсенето на дълголетие, дори безсмъртие, иска да получи силата на философския камък. В съчиненията, посветени на алхимията, прилагателното „философски“ се използва метафорично. „Философският камък“ е метафора за намиране на същността на личността и на социума, а „превръщането на обикновени неща в злато“ – умението да се управлява. Разбирането в българското общество е, че политиката е само бизнес или само общи приказки. Търсенето на философ или на философски камък е медийна тема на последните дни.

Има тайна стая, която крие сили, които имат разрушителни последици. Във втората книга – „Хари Потър и стаята на тайните“ – училището за магии и вълшебства Хогвортс е в сериозна опасност. Чрез повествованието авторката налага основополагаща за съвременното общество идея – противопоставяне на класите. Да, в книгите противопоставянето е между магьосници, родени от ма-

¹ <<https://trud.bg/балканската-вселена-на-хари-потър/>>.

гьосници, и такива, които имат произход от мъгъли (нямат магически способности), от една страна, и (не)уважение към различните, които не са хора. Книгата налага разбирането, че не произходът и природните таланти, а изобретателността и упоритата работа са в основата на постиженията на добрите герои в романа. В нашето общество се наложи разбирането, че притежаването на власт и пари (богатство) определя кои са водещите лидери в обществото. Те не правят саможертва, а жертват интересите на другите хора.

Като във всяка държава има затвор за правонарушителите и по-специални затворници (затвора за магьосници). В третата книга – „Хари Потър и затворникът от Азкабан“ – Хари получава тайна карта, която разкрива всички, които са вътре в замъка и на прилежащата му територия. В нашето общество виждаме специално отношение към определени задържани, третирани като затворници, както и използване на СРС, които разкриват кой къде се намира или може да бъде намерен.

Четвъртата книга – „Хари Потър и огненият бокал“ – напомня концепцията за „чашата на съдбата“. Сякаш главният герой ще умре, а в магьосническия свят с възраждането на лорд Волдемор, чието име не бива да бъде споменавано, ще победи злото. През формираното от Хърмаяни сдружение, което има за цел да освободи домашните духчета на Хогуортс, които „са били слуги толкова дълго, че нямат желание за нищо друго“, виждаме примирение с положението, такова каквото е. „Потиснатите групи не са, най-общо казано, хора, които стоят здраво заедно – не, за съжаление те някак си се разделят помежду си и се борят като в ада“, пише авторката. Такава е човешката природа – да се примиряваме с положението, в което сме. В описания в романа свят на магьосници и вещици е формиран отворителен ред. Усилията за промяна в нашето общество не са доминиращи, но все пак през изборите за представителни органи търсим онези лидери, които са готови да изпият до дъно горчивата чаша на съдбата и да поемат отговорност за посоката и за пътя.

В света на Хари има доминиращи медии, които налагат „истината“, и тайни организации, които са посветени на борбата със злото. В петата част – „Хари Потър и Орденът на феникса“ – виждаме две тайни организации: „Орденът“ и ученическа група по отбрана, наречена „Армията на Дъмбълдор“. „Орденът“ е организация, създадена от Дъмбълдор, посветена на борбата с Волдемор и смъртожадните. Хари, Рон и Хърмаяни пък сформират своя собствена група по отбрана с други ученици, които тайно се срещат в Нужната стая (Нужната стая се появява само когато някой има нужда от нея), за да тренират под инструкциите на Хари. В тази книга Хари е мишена на ръководена от Министерството клеветническа кампания. По този начин виждаме ролята на медиите. Борбата със злото не се води само от един човек, но подкрепата винаги трябва да дойде в точния момент и на точното място. Учениците се бият срещу смъртожадните и се спасяват,

тъй като пристигат членовете на Ордена. Вижда се, че медиите, че вървят подир победителите, а не след истината.

Шестата част – „Хари Потър и Нечистокръвния принц“ – съдържа по-тъмни тонове от предишните романи от поредицата. Обстановката бива сравнявана със света на Чарлз Дикенс за Лондон, тъй като е „мрачен, осветен от злато, жив герой като всеки друг“. Противоречията между онези, които не искат, но могат, и другите, които искат, но не могат, показва липсата на надежда за излизане от мрачния и тъмен свят. Борбата в обществото обаче ще бъде сведена до борбата до смърт между Черния лорд (пълноценен лидер на света на магьосниците) и Нечистокръвния принц (лидер, който обстоятелствата ще изтласкат напред). Нечистокръвния принц не иска да заграби трона на Лорда, а показва лидерски качества, като влиза в битките с примери за саможертва във всеки момент.

Последният, седми роман – „Хари Потър и даровете на смъртта“ – разказва събитията, които пряко следват след смъртта на Дъмбълдор (отчаянието и безнадеждността на положението). Волдеморт завършва възхода си на власт и успява да превземе Министерството на магията. И накрая, битката при Хогуортс се провежда между „Ордена на феникса“, учениците и учителите на училището, от една страна, и Волдеморт и смъртожадните, от друга. Романът завършва с епилог, който разказва бъдещето на оцелелите герои 19 години след последния сблъсък, т.е. в наши дни. След седем години ежедневни борби на Хари и неговите приятели във финалното сражение силите на доброто все пак побеждават силите на злото. Надежда има и тя се крие в увличането на повече поддръжници на страната на доброто.

Нашето общество има всички компоненти на вселената на Хари Потър: добри и зли сили, приятелства и предателства, любов и омраза, болести и смърт, но сякаш липсва главният герой. Липсва водач, който чрез лични саможертви и тежки загуби да посочи посоката и да каже „След мен!“, а не само „Напред!“. Но на Балканите войводи бол.

06.09.2024 г., в. „Труд“

ДАМА ПИКА, ИДИ СИ!¹

Зад образа на една от картите за игра – „черната дама“ – има мистични легенди. Историята започва в затънтено село в средата на XIII в. в Англия, в което живеело миловидно момиче. Девицата, надарена с красота, с тъмна коса и тъмни очи, била желана от всички мъже в околността. Всеки от тях се борел за вниманието ѝ, но тя била дълбоко религиозна и живеела по каноните на християнството. Нейното поведение разгневило мъжете, които тя отблъснала, те се озлобили срещу нея и

¹ <<https://trud.bg/дама-пика-иди-си/>>.

решили да ѝ отмъстят, като я обезобразят. След като я обезобразили, те я прогонили от селото, в което живеела дотогава, и клетницата започнала да скита из горите. Скитала дълго сама с мисълта за отмъщение за причиненото ѝ страдание.

Постепенно тъмните мисли я обзели напълно и тя се преобразила от красива девица в зла вещица. Вършела злини, но най-голямата сторила, преди да умре. Вещицата направила магия, която да ѝ позволи след смъртта си да се всели в огледало и да съсредоточи цялата си зла сила в него. И всеки, който реши да призове Дама пика, да изгуби разума си при вида на грозното ѝ и обезобразено лице, което тя криела под черен воал. Имало и щастливци с чисти сърца, които били пощадени от злата магия на вещицата. Но преди да бъдат освободени от влиянието ѝ, тя им задавала три много трудни въпроса. Отговорели ли вярно, могли свободни да продължат по пътя си, но сбъркали ли – напускали този свят и отивали при нея в огледалото.

Според друга легенда, през XVIII в. живеела жена, която имала дом за сираци. Щом вземела парите от държавата за тяхната издръжка, тя убивала децата. А най-зловещото е, че им пеела, докато извършвала злодеянията. Така убила 19 деца. Когато я заловили, разкъсали черната ѝ рокля, обръснали ѝ косата и я закопали жива. Заради разкъсаната си черна рокля била наречена „Дама пика“.

Освен легенди за „топ“ жената, има и създадени произведения: повест от Александър Пушкин, а по-късно и опера от Чайковски по сюжета (опера за трите карти). Животът между любовта и алчността като хазартна игра и играта като възможност за трансформация на живота. Фаталната „черна дама“ като символ на възмездието и съдбата, която не може да бъде излъгана.

За „Дама пика“ – най-енигматичната и най-мистична повест, по която е направено либретото на операта – Достоевски казва: „Фантастичното трябва до такава степен да е в съприкосновение с реалното, че почти да му повярвате.“ Произведение с екстремни настроения, „Дама пика“ изследва живота, както и най-тъмните импулси на обсебване, пристрастяване, лудост и самоунищожение. В творбата откриваме възшебен романтизъм, фантазия, предизвикване на съдбата, предателство и смърт. Виждаме герои, потопени в балните зали и измъчвани от собствените си демони.

След като разбира как да печели на хазарт (тайната на трите карти), главният герой Херман забравя за всичко освен за комар. Той е обсебен от комбинацията на тройката, седмицата и асото. Носи всичките си спестявания в игралния дом, където мъжете играят с високи залози. Първата вечер Херман залага всичко на тройка и печели. Втората мъжът залага всичките си пари плюс печалбата от предишния залог на седмица и отново печели за ужас на собственика на игралния дом. Третата вечер Херман се връща в салона и всички спират да залагат, за да наблюдават невероятната му игра. Според инструкциите на духа на старата графиня Герман залага всичко на асо. Но когато отваря ръката си, вижда Дама пика вместо

туз. Читателят така и не разбира дали Херман случайно прави грешка, вземайки Дама пика вместо печелившото асо, объркан от зловещата ѝ прилика със старата графиня, или пък печелившата карта е сменена с губещата Дама пика от свръхестествени сили. Въпреки това Херман губи всичко и бяга от игралната зала в ужас.

В политиката също като при хазарта има пристрастяване. Моментът, в който трябва и можеш да спреш, е много сериозно изпитание за всеки политик, който си мисли, че загубата е само моментът и голямата победа предстои.

В навечерието на предсрочните парламентарни избори сме изправени пред сериозна трансформация на политическата ни система. Това е така, защото двете партии, които останаха последните динозаври от началото на прехода, преживяват трансформация, след която няма да бъдат същите. Политическата система ще се промени. Неизвестното е дали БСП след тези избори ще спре потъването си в електоралното блато, или ще е под 4%.

Раздялата в ДПС е шумна и зае голяма част от медийното време, но и разводът в БСП не мина „по взаимно съгласие“. Социалистическата партия от началото на 90-те години на XX в. създаваше впечатление на демократична организация. В нея съжителстваха различни поколения (като възраст) с различни възгледи (от тъмночервени до розови), които някак си се търпяха. Сериозните вътрешнополитически изпитания пред БСП бяха кризата от 1996–1997 г., подкрепата за приемането на плоския данък (2006–2007) и пасивността около инициативата за националния референдум за промяна на политическата система (2016). Да, някой ще добави – членството в НАТО, войната в Украйна, Истанбулската конвенция. Добре, и тези външнополитически изпитания също водеха до електорална ерозия.

Противоречивите възгледи и идеологии, които съжителстваха в БСП, не са водели до шумни разводи при смяната на председателя на партията. Сигурно не е минавала смяната на караула само със скърцане на зъби, но за пръв път съд се намесва при тази смяна.

Проблемът не е само, че са извадени на показ вътрешнопартийни отношения. Проблемът е индикация за самооценката на политическите лидери, които нямат усет кога да се оттеглят от лидерската позиция или от активната политика. Дали когато са загубили за пръв път след сериозна победа преди това, или съдбата да реши (доверието на гражданите е разтегливо понятие и не е аргумент)?

Проблемът на БСП и на нейната бивша председателка е влошаване на отношенията с държавния глава. За повода вече никой не си спомня. През 2018–2019 г. БСП напусна парламента (определено като „пълнен бойкот на парламента“), вкл. заради скандални промени в Изборния кодекс. Ветото върху тези правила беше повод за завръщане, който не беше използван. Година по-късно (2020) хората бяха на площада и тогава беше време за „пълнен бойкот“ на изчерпаното 44-то Народно събрание, но моментът беше пропуснат. След това се родиха толкова нови субекти, че електоралната подкрепа за БСП се смали фатално.

Днес отново сме пред прага на предсрочни парламентарни избори. Участието на БСП в широк формат с леви партии, самоопределили се като Обединена левица, дава мъничко надежда, че с неговото формиране ще се върнем към класическото политическо противопоставяне!

Време е освен дама пика и други карти, имащи се за аса, да бъдат извадени от колодата от карти. Ако не се оттеглят сами, ще го разберат по трудния начин!

13.09.2024 г., в. „Труд“

НОВО НАЧАЛО ИЛИ СТАРА БЕЗНАДЕЖНОСТ¹

„Преди много години в една далечна галактика... Води се гражданска война.“ С тези култови думи през 1977 г. започва филм (по-късно Епизод IV – „Нова надежда“), който е в основата на създаването на поредицата „Междувездни войни“ с режисьор и сценарист Джордж Лукас. Епизодите от 4 до 6 сформират т.нар. оригинална трилогия, от 1 до 3 са наречени „прикуъл трилогия“, а епизодите от 7 до 9 са финалната „сиквел трилогия“. Историята, която Лукас ни разказва десетилетия, преминава от старата „Разширена вселена“ към новия „Официален канон“.

Сюжетът в трите трилогии се развива в една далечна Галактика, разделена на няколко региона, подредени по своята отдалеченост от Дълбокото ядро. Регионите се делят на по-малки единици като сектори, системи и планети, на част от които има разумни същества и нехуманоиди. По-голямата част от населените хиляди планети и звездни системи са в състава на Галактическа република – демократично федеративно образувание, което впоследствие се изродява в Галактическа империя.

Сагата „Междувездни войни“ понастоящем се състои от девет епизода (в последователност на събитията в сюжета), огледало на войната във/за ДПС. Първоначално заплахата е била „невидима“ (епизод I – „Невидима заплахата“) – клонираните вече атакуваха (епизод II – „Клонираните атакуват“), и видяхме отмъщението на ситите (епизод III – „Отмъщението на ситите“). Ще е любопитно дали и кога империята ще отвърне на удара (епизод V – „Империята отвърща на удара“).

Наблюдаваме завръщането на джедаите/основателите на ДПС (епизод VI – „Завръщането на джедаите“) и се чудим дали това не са последните джедаи (епизод VIII – „Последните джедаи“). На изборите ще видим дали силата се е пробудила (епизод VII – „Силата се пробужда“) и дали ще има възход за лидера на едно от двете крила (епизод IX – „Възходът на Скайуокър“). Но всичко започва с една „нова надежда“ (епизод IV – „Нова надежда“).

¹ <<https://trud.bg/ново-начало-или-стара-безнадеждност>>.

За най-запалените фенове на космическата сага пожеланието „Нека Силата бъде с теб!“ символизира началото на битките на джедаите със злото. Персонализиран борец със силите на злото е Люк Скайуокър и репликата на Оби-Уан Кеноби към Люк: „Люк, използвай Силата!“ персонализира надеждата към джедая за противопоставяне срещу обърналите се към Тъмната страна сити, които използват способностите си в опит да завладеят галактиката.

Във всеки от деветте филма борбата между Силата и Тъмната страна се води с неравен резултат и тъкмо зрителят се отчайва, защото няма надежда, и някак изведнъж Силата побеждава в края на съответната серия след много перипетии и жертви.

Силата е проява на форма на енергия, даваща свръхестествени способности на хората, които умеят да я натрупват и контролират. Тя „произтича от всички живи създания, обгражда ни, прониква през нас и свързва всичко в галактиката“. Съществува и нейна Тъмна страна, която се поражда от гнева, страха и омразата. Тези, които използват Силата за добро, са джедаите, а обърналите се към Тъмната страна са ситите, които използват способностите си в опит да завладеят галактиката.

В политическата ни галактика, влязла в спирала от безплодни избори, Новото начало надделя над Демокрацията, правата и свободите, по-късно преобразувана в Алианс, чрез съдебно решение (на ВАС), но епизодът на планетата ЦИК сякаш свърши вече. Сега правните спорове ще се прехвърлят на други 31 звезди – РИК, в галактиката и сагата е много вероятно да продължи в съдебните зали.

Според Удостоверението, издадено от Софийски градски съд от 27.08.2024 г., председатели на ДПС са Делян Пеевски и Джевдет Чакърров, които представляват партията заедно и поотделно. Член 10, ал. 2 от Устава на ДПС предвижда, че когато са избрани двама председатели, те изпълняват правомощията си, определени в ал. 1, заедно и поотделно и участват в състава и дейността на органите на ДПС, когато това е предвидено в Устава. В производството по регистрация пред ЦИК и по-късно пред ВАС за участие в изборите съдът не следва да разрешава възникнали между двамата представляващи политическата партия ДПС спорове, които разполагат с еднакви и равни права. Защото двамата съпредседатели на ДПС имат правомощия, които взаимно се неутрализират като противоположни по посока, но еднакви като сила по смисъла на Устава.

Върховните магистрати приеха, че председателите на партия ДПС, които могат да я представляват поотделно и чиито права са еднакви, извършват противоположни процесуални действия, които правят невъзможно установяването на действителната воля на правния субект, страна в съдебното производство.

Тези противоположни процесуални действия пречат за възможността на ВАС да установи каква е волята на политическа партия ДПС като участник в изборния процес – дали да участва, или да не участва самостоятелно на изборите на

27.10.2024 г. В друго свое решение ВАС отмени указанието на ЦИК към „Ново начало“ да се регистрира самостоятелно за участие в изборите. Върховният административен съд прие, че коалицията около „Новото начало“ се е регистрирала първа на 2.09.2024 г. в 00:05 ч. с електронно съобщение и на това основание я допусна да участва на парламентарните избори на 27 октомври, отменяйки отказа на ЦИК за участие в изборите (в коалиция).

Крайният срок за промени в състава и имената на коалициите, които ще участват в изборите, изтича чак на 21 септември. Дотогава теоретично са възможни още промени в съставите на коалициите около „Новото начало“ и Алианса. Много е вероятно и от двете формации да обсъждат варианти за ходове в последния момент за саботиране на участието на другия субект или поне за изнервяне на обстановката.

Към момента изглежда, че „Новото начало“ надделя над Алианса за права и свободи. Но нито един от тези субекти не е на страната на Силата, макар силата понякога да е на тяхна страна. Те не са джедаи. Няма публична информация каква е причината за конфликта от юли 2024 г., който разтърси цялата ни политическа галактика и е много вероятно да промени завинаги партийния политически пейзаж. Без отговор на този въпрос ще остане съмнението, че виждаме симулация на конфликт, за да се увеличи двойно влиянието на двата субекта в Галактическата република и в „Разширената (партийна) вселена“. Много малко вероятно е „Хилядолетният сокол“ да се отправи към бунтовническа база, където плановете на „Звездата на смъртта“ са анализирани и е открито нейното слабо място, за да бъде унищожена.

Ако ситуацията се съхрани, каквато е към момента, и „Новото начало“ запази правото да използва марката ДПС на изборите, това може да има доста по-дългосрочни последствия, отколкото в момента предполагаме. След изборите първата последица ще е претенцията за партийната субсидия. Тя в момента е 8 лв. за всеки действителен глас. Последният транш, който ДПС като самостоятелна партия е получила (по данни на Министерство на правосъдието), е 524 400 лв. за периода 1 април – 8 юни 2024 г. Ако ДПС остане част от коалиция „Ново начало“, изискването за получаване на субсидия ще е да получи не по-малко от 4% от действителните гласове, а не 1%, каквото правило важи за партиите. Фрагментацията обаче ще лиши ДПС от второто им място в изборното състезание наесен и няма да е сред силите на Първия ред.

Втората възможна последица е „Новото начало“ и Алиансът да бъдат поставени в изолатора и Галактическата република да се развива без тяхното участие. Усещането на разумните същества – избиратели е, че ново начало няма, настанила се е старата безнадеждност и няма джедай, с когото да е Силата, за да спаси Републиката.